

**Ustawa Zgromadzenia Reprezentantów Wolnego Miasta Krakowa
z dnia 13 lipca 1844 r.
Przepisy o lichwie.
Dziennik Praw Wolnego Miasta Krakowa z 1844 r.**

Nr 3343 Dziennika Głównego Senatu.

My, Prezes i senatorowie Wolnego, Niepodległego i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie mieszkańcom Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu oznajmujemy, iż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy potrzebę zapobieżenia nadużyciom płynącym z braku ustawy rozwijającej przepis § 233 Kodeksu Karnego części II, w Kraju Wolnego Miasta Krakowa obowiązującego; zważywszy, że patent Cesarsko-Austriacki z dnia 2 grudnia 1803 r. w rozwinięciu powołanego artykułu wydany, w kraju Wolnego Miasta Krakowa nie obowiązuje, i że przepisy jego ze względu na prawo publiczne i cywilne w tymże kraju obowiązujące, ulegają właściwym modyfikacjom; zważywszy nadto, że przepisy ustawy w przedmiocie rozwinięcia art. 1235 i 1907 Kodeksu Cywilnego pod dniem dzisiejszym przez nas uchwalonej, wymagają ustanowienia właściwej ustawy karnej, jeżeli pożądany skutek przynieść mają; na posiedzeniu swym w dniu 13 b. m. i r. odbytym, zgodnie z inicjowanym Mu przez Senat projektem, postanowiło, co następuje:

Artykuł 1.

Lichwa jest ciężkim przestępstwem policyjnym przeciw bezpieczeństwu własności.

[hasła: lichwa, ciężkie przestępstwa policyjne]
[orzeczenia]

Artykuł 2.

Prawo uznaje być lichwą każde przekroczenie przepisów ustawy o rozwinięciu art. 1235 i 1907 Kodeksu Cywilnego wydanej.

[hasła: lichwa, Kodeks Napoleona]
[orzeczenia]

Artykuł 3.

Oprócz tego prawo uznaje być lichwą:

a) kiedy jest pobierany procent od procentu, wyjąwszy w przypadkach przewidzianych prawem;

- b) kiedy kapitał wypożyczany, na który skrypt wystawiony lub oblig zeznany został, nie był wyliczony w całości i w gotowiznie;
- c) kiedy procent prawny potrącony jest z góry, za więcej aniżeli za rok;
- d) kiedy oprócz opłaty procentu przy pożyczce na zastaw ruchomy, zastrzeżone było wolne używanie zastawionego fantu, przynoszące jakąkolwiek korzyść, dającą się ewaluować na gotowiznę;
- e) kiedy przy zaciągnięciu pożyczki na zastaw ruchomy oprócz strącenia prywatnego procentu z góry, dłużnik wystawił akt piśmienny sprzedaży zastawionego fantu, z terminem odkupu, a to za sumę pożyczoną niższą od realnej wartości zastawu;
- f) kiedy od rzemieślnika w zamian za forszus gotowy lub daną pożyczkę zakupione są hurtownie i anticipative jego wyroby, na czas oznaczony lub nieoznaczony, i kiedy tak zakupione wyroby kupione są w celu odsprzedaży przez pożyczkę dającego;
- g) kiedy od właściciela pensji etatowej lub emerytalnej, bądź publicznej bądź prywatnej, zakupione były kwity wystawione anticipative na miesięczne ich raty;
- h) kiedy dla usunięcia przepisów niniejszego artykułu, ad a, b, c, d, e, f, g, zawarty był oprócz jawnego, układ tajemny, ustny lub piśmienny, skutkiem którego korzyść ustępami wspomnianymi zabroniona lubo pod innym nazwiskiem i na innej drodze, osiągnięta przeciw została.

[hasła: lichwa, anatocyzm, zakaz pobierania odsetek od odsetek, ukryte odsetki, pobieranie odsetek z góry, pożyczka pod zastaw, umowa potajemna]
[orzeczenia]

Artykuł 4.

Każdy przekonany o czyn naruszający przepisy ustawy o rozwinięciu art. 1235 i 1907 Kodeksu Cywilnego wydanej, tudzież o zawarcie układów w art. 3 niniejszej ustawy wyszczególnionych, staje się winnym występku lichwy, i oprócz zadośćuczynienia przepisowi art. 14 powołanej wyżej ustawy, sądzony będzie w drodze karnej wedle przepisów niniejszej.

[hasła: lichwa, Kodeks Napoleona, odpowiedzialność karna]
[orzeczenia]

Artykuł 5.

Stają się winnymi współnictwa lichwy: faktorzy, maklery, wręczyciele kapitałów wszelkiego imienia i rodzaju, pośredniczący w zawarciu układu o pożyczkę ustawom przeciwnego.

[hasła: lichwa, odpowiedzialność karna, współdział w przestępstwie, faktorzy, maklerzy]
[orzeczenia]

Artykuł 6.

Śledztwo występku lichwy następować będzie tak na doniesienie pokrzywdzonego, jaki i z urzędu, bądź skutkiem odesłania przez sąd cywilny akt sporów cywilnych w tym przedmiocie toczonych, do urzędowego użycia władzom karnym, bądź skutkiem poszlakowania jej na drodze policyjnej zwyczajnej.

[hasła: lichwa, odpowiedzialność karna, ciężkie przestępstwa policyjne, doniesienie o przestępstwie, sąd cywilny, sąd karny]
[orzeczenia]

Artykuł 7.

Prawo dozwala się domniemywać występku lichwy wszędzie, gdzie sposób zarobkowania poszlakowanego notoryjnie wiadomy, upoważnia do wniosków, że się trudni lichwą i że z niej żyje; gdzie poszlakowany raz jeszcze o przestępstwo lichwy był oskarżony i przed sądem stawiany, gdzie nareszcie natura lub forma układu o pożyczkę wnosić każą, że był zawierany w celu ominięcia przepisów ustawy w rozwinięciu art. 1235 i 1907 Kodeksu Cywilnego wydanej lub też przepisów niniejszej, i ukrycia tym sposobem korzyści, które by się pod formą układu prostą i zwyczajną ukryć nie dały.

[hasła: lichwa, Kodeks Napoleona, domniemanie popełnienia przestępstwa, ponowne popełnienie przestępstwa, ominięcie ustawy antylichwiarskiej]
[orzeczenia]

Artykuł 8.

Prawo uznaje za okoliczności obciążające występki lichwy:

- a) jeżeli biorący pożyczkę lub wystawiający skrypt lub rewers jest małoletnim i znajduje się jeszcze pod władzą ojca, matki lub opiekuna;
- b) jeżeli dłużnik skutkiem lichwiarskich układów na majątku zniszczony;
- c) jeżeli układ o pożyczkę zawierany był z osobami mającymi widoki do sukcesji, i z wyrachowaniem na rychłą śmierć dziada, babki, ojca, matki, stryja, wuja lub ciotek dłużnika i przyszłego spadkobiercy.

[hasła: lichwa, okoliczności wpływające na wymiar kary, działalność na szkodę pożyczkobiorcy, osoba małoletnia, rodzice, opiekun osoby małoletniej]
[orzeczenia]

Artykuł 9.

Kara za lichwę i współnictwo powyższymi przepisami przewidziane, będzie pieniężna i wyrównywać ma podwójnie wziętej korzyści nieprawnie, to jest wbrew niniejszej ustawie odniesionej.

[hasła: lichwa, odpowiedzialność karna, współudział w przestępstwie, kara pieniężna]
[orzeczenia]

Artykuł 10.

Kara powyższa zasądzoną będzie zawsze na dochód ubogich pod opieką Towarzystwa Dobroczynności zostających.

[hasła: odpowiedzialność karna, kara pieniężna]
[orzeczenia]

Artykuł 11.

Gdyby skazany nie był w stanie zapłacić kary przez sąd wyznaczonej, wtedy kara pieniężna zamienioną zostanie na areszt stosunkowy, od dni 8 do 6 miesięcy.

[hasła: odpowiedzialność karna, kara pieniężna, kara aresztu]
[orzeczenia]

Artykuł 12.

Jeżeliby występku towarzyszyły okoliczności obciążające, art. 8 niniejszej ustawy przewidziane, i takowe przez sąd uznane były, wtedy oprócz kary pieniężnej ulegnie jeszcze aresztowi od dni trzech do trzech miesięcy.

[hasła: odpowiedzialność karna, okoliczności wpływające na wymiar kary, kara pieniężna, kara aresztu]
[orzeczenia]

Artykuł 13.

Uznani za winnych współnictwa lichwy, wedle art. 7 niniejszej ustawy podlegać będą karze pieniężnej, stosownie do art. 10; w razie jednak gdyby cyfra pobranych przez nich korzyści wyśledzoną być nie mogła, sąd orzeczy karę pieniężną, jaką stosowną być uzna.

[hasła: lichwa, odpowiedzialność karna, współudział w przestępstwie, kara pieniężna]
[orzeczenia]

Artykuł 14.

Kara pieniężna na współników lichwy orzeczona, ulegnie zamianie na areszt od dni ośmiu do trzech miesięcy, w każdym razie, gdyby skazani nie byli w stanie jej zapłacić.

[hasła: lichwa, odpowiedzialność karna, współudział w przestępstwie, kara pieniężna, kara aresztu]
[orzeczenia]

Artykuł 15.

Dopuszczający się po raz drugi występkowi lichwy, oprócz kary pieniężnej winien być skazany na areszt od dni trzech do trzech miesięcy; za trzecim razem i następnym kara stopniowo zwiększaną aresztem ścisłym, lub postem obostrzoną będzie.

[hasła: lichwa, kara pieniężna, kara aresztu, zaostrzona kara aresztu]
[orzeczenia]

Artykuł 16.

Postępowanie w dochodzeniu i sądzeniu występkowi lichwy, odbywać się będzie wedle przepisów w Wydziale II Kodeksu Karnego części II, do postępowania względem ciężkich przestępstw policyjnych ustanowionych.

[hasła: lichwa, Kodeks Karny z 1803 r., ciężkie przestępstwa policyjne]
[orzeczenia]

Artykuł 17.

Pod przepisy ustawy niniejszej, co do lichwy pieniężnej podciągają się wszystkie układy o zboża, naturalia, wiktuały itp. rzeczy przedmiotem pożyczki być mogące, o ile ich wartość i korzyść z ich używania na gotowiznę ewaluowaną być może.

[hasła: lichwa, rozciągnięcie stosowania ustawy]
[orzeczenia]

Artykuł 18.

Wszelkie układy o pożyczkę i procenta bądź gotowizny, bądź rzeczy w artykule poprzedzającym wymienionych, o ile po dzień ogłoszenia niniejszej ustawy wykonane być nie mogły, skutkiem niniejszej ustawy ulegać nie mają; wszelkie jednak układy w tej mierze przed ogłoszeniem niniejszej ustawy zawiązane, o ile by ich wykonanie po jej ogłoszeniu miejsce mieć miało, lub żądanym było, wedle jej przepisów sądzone i karane być mają.

[hasła: lichwa, przepisy intertemporalne]
[orzeczenia]

Zalecamy przeto i rozkazujemy, ażeby postanowienie to jako prawo od dnia 1 października bieżącego roku obowiązywać mające uważanym, i przez kogo należy ściśle dopełnianym, dla podania zaś takowego do wiadomości powszechnej, aby w Dzienniku Praw zamieszczonym było.

Działo się na posiedzeniu naszym w Krakowie, dnia 16 lipca 1844 r.

M.P.

Za Prezesa Senatu Kopff; sekretarz generalny Senatu Majewski; sekr. D.K. Senatu Nowakowski.

Dzień ogłoszenia 1 Października 1844 r.